

บทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ศิวาโรจน์ วงศิลา*

สิทธิชัย ตันศรีสกุล**

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง บทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและรายด้าน และเปรียบเทียบบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ประชากรในชุมชนที่มีอายุ 20-60 ปี ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านโพรงงาม จำนวน 201 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (The Scheffe's Method) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t - test (Independent Samples) และ F - test (One-way ANOVA) ผลการศึกษา ปรากฏดังนี้ 1. ประชาชนในชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เห็นว่ามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล 2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน พบว่า ประชากรที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็น

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการเมืองการปกครอง, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อาจารย์ที่ปรึกษา

เกี่ยวกับการมีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : บทบาท/ชุมชน/ การจัดการศึกษา/ จังหวัดมหาสารคาม

Roles of the People in the Community in Organizing Education in Banponngam School, Kantarawichai District, Mahasarakham Province

Siwaroj Wongsilar*

Sithichai Tansriskul**

Abstract

The study entitled Roles of the People in the Community in Organizing Education in Banponngam School, Kantarawichai District, Mahasarakham Province aims to study the level of the roles of the people in the community in organizing education in Banponngam School, Kantarawichai District, Mahasarakham Province both on the whole and by aspect, and to compare the roles of the people in the community in organizing education in Banponngam School, Kantarawichai District, Mahasarakham Province, classified by sex, age, level of education and monthly income. The sample comprised 201 people who are 20 to 60 years old and lived in the service area of Banponngam School. The instrument for the collection of data is a questionnaire with the reliability of .91. The statistics employs in the analysis of data comprised percentage, mean, and standard deviation, and t-test (independent samples) and F-test (one-way ANOVA) are used in the hypothesis testing. Also paired test according to Scheffe's method was used. The results are as follows: 1 . The people in the service area of Banponngam School, Kantarawichai District, Mahasarakham Province see that their roles in organizing education in the school, both on

* M.P.A, Student (Public Policy), College of Politics and Governance, Mahasarakham University.

** Asst.Prof. Dr, Lecture, College of Politics and Governance, Mahasarakham University. Advisor

the whole and by aspect, are in the high level. Ranked in descending order, the aspects are as follows: general administration, budget administration, academic administration, and personnel administration. 2. The comparison of the roles of the people in the community in organizing education in Banponngam School, Kantarawichai District, Mahasarakham Province, classified by sex, revealed no difference in the people's opinions on the roles of the people in the community in organizing education in the school; however, when it is classified by age, level of education, and monthly income, there is a difference in the people's opinions on the roles of the people in the community in organizing education in the school, on the whole and one very aspect, with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Roles/ Community/ Organizing Education/ Mahasarakham Province

บทนำ

สังคมทุกวันนี้และในอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ ที่การเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างสภาพการณ์เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศ โดยยึดหลักให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนในท้องถิ่น สนับสนุนให้สังคมทุกส่วนทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพและการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้เกิดพลังชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อันจะเป็นฐานรากที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศ อย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550, น.1-4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 มาตรา 9 (2) ได้คำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจและจัดสรรอำนาจหน้าที่ในแต่ละระดับขององค์กรไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงคุณภาพ และจัดการศึกษาที่สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการควบคุมทรัพยากรที่มีข้อจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพ และมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีความอิสระ และมีความคล่องตัวในการตัดสินใจ การบริหารจัดการในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร การเงิน งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป โดยระบบการมีส่วนร่วม จึงสอดคล้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการโรงเรียน ด้วยตนเองให้เป็นไปตามความต้องการตามความจำเป็นของโรงเรียนคณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการแก้ปัญหา และการจัด กิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อการพัฒนาโรงเรียนของตน เป็นหลักสำคัญอย่างมีคุณภาพ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2546, น.3) ซึ่งถือเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษารูปแบบใหม่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น เป็นแนวคิดที่ได้รับ อิทธิพลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรม กลยุทธ์ที่ทำให้องค์กรมี ประสิทธิภาพในการทำงาน ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าและ ผู้เกี่ยวข้อง จากแนวคิดดังกล่าวนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) ของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในรูปของคณะกรรมการให้ตอบสนอง และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด หัวใจของคณะกรรมการ ให้ตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด หัวใจของ การบริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การบริหารจัดการตามความต้องการและความ จำเป็นของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ ร่วมคิด (Plan) ร่วม ตัดสินใจ (Decision Making) ร่วมทำ (Implementation) และร่วมประเมิน (Evaluation) โดยมุ่งหวัง เพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของสถานศึกษา (เสาวนิตย์ ชัยมุสิก, 2544, น.3)

จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมิน คุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีข้อเสนอแนะให้ทางโรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาเพื่อรองรับการ ประเมินในรอบต่อไปในด้านการบริหารการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้าง ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา และควรกำหนดแผน ยุทธศาสตร์ในการ สร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์กับชุมชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ชุมชน และให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดและพัฒนาการศึกษา อาจทำเป็น โครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หรือทำเป็นเอกสารหรือ วารสารประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน หรือทำหนังสือเชิญชวนให้ชุมชนมาร่วมงานกิจกรรมวัน สำคัญต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นหรือเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา อย่างครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่การร่วมกันศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและกำหนดปัญหาความ ต้องการในการพัฒนาของโรงเรียน และการร่วมวางแผนแก้ไขปัญหา การร่วมปฏิบัติงาน ปรับปรุง

พัฒนางานอาคารสถานที่แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนและปรับภูมิทัศน์ในบริเวณโรงเรียนการเชิญภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความรู้ความสามารถ ความสมัครใจและตามความถนัด การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารและจัดการศึกษา ตลอดจนการร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี (โรงเรียนบ้านโพรงงาม, 2554, น.10-28)

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้า ในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของประชากรในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม เพื่อที่จะได้ใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาบทบาทของประชากรในชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนบ้านโพรงงาม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของประชากรในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของประชากรในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีบทบาทของประชากรในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ค้นคว้าของกระทรวงศึกษาธิการ (2547, น.13-16) ไว้ 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาบทบาทของประชากรในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในชุมชนที่มีอายุ 20-60 ปี ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านโพนงาม หมู่ที่ 10 จำนวน 420 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในชุมชนที่มีอายุ 20-60 ปี ในเขตบริการของโรงเรียนบ้านโพนงาม หมู่ที่ 10 จำนวน 201 คน ซึ่งได้มาโดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.23) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) (สุรวาท ทองบุ, 2550, น.74)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าจำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ระดับบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามิบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโพนงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาตรวจสอบดูความเรียบร้อย แล้วนำไปวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS นำมาหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีบทบาทของชุมชนในการจัดการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพนงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศต่างกัน ใช้สถิติ t -test Independent และที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน โดยรวมและเป็นราย

ด้าน โดยใช้สถิติ F – test (One - Way ANOVA) เมื่อผลการทดสอบสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี Scheffe's Method

3.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยการสรุปเนื้อหา นำเสนอในลักษณะการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีบทบาทของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล

2. ผลการเปรียบเทียบการมีบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน โดยรวมและเป็นรายด้าน ปรากฏดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทในการจัดการศึกษาของประชาชนในชุมชนเขตรับผิดชอบของโรงเรียนบ้านโป่งงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พิจารณาระหว่างเพศชายและเพศหญิงทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พิจารณาจากช่วงอายุ โดยรวมและรายด้านประชากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีบทบาทในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พิจารณาจากระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่ามีบทบาทในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พิจารณาจากรายได้ต่อเดือน โดยรวม

และรายด้าน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่ามียุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. บทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พิจารณาจากค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัชรา สิริภักดิ์วงศ์ (2547, น. 90-92) พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ และด้านงบประมาณ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พนาพร ภูจอมจิตร (2551, น.158 – 163) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ส่วนอีก 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เฉลิมพล พวงศิริ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ พบว่า การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในหลักการ ข้อ 3 กล่าวว่า “เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น” ดังนั้นประชาชนในชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จึงมีโอกาสมายามีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

2. พิจารณายุทธศาสตร์ของประชากรในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมี

บทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เฉลิมพล พวงศิริ (2553, บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น และโรงเรียนบ้านโพนงามได้ดำเนินการตามกฎหมายฉบับดังกล่าวแล้ว เปิดโอกาส ประชาสัมพันธ์ และเชิญชวนให้ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนโดยไม่จำกัดเพศ จึงทำให้ประชาชนในชุมชนมีความสนใจ ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งเพศหญิงและเพศชาย

3. พิจารณาทบทวนของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพนงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างประชาชนที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในกลุ่มช่วงอายุแต่ละช่วงมีประสบการณ์ในการทำงาน และมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนแตกต่างกัน เช่น ประชากรกลุ่มช่วงอายุที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านโพนงาม จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากกว่ากลุ่มอื่นๆทำให้ประชากรในกลุ่มดังกล่าวนี้ เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เฉลิมพล พวงศิริ (2553, บทคัดย่อ) ที่พบว่าการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน มีการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

4. พิจารณาทบทวนของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพนงาม อำเภอคันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า มีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทุกคู่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานที่เป็นระบบของโรงเรียน จึงให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานด้านต่างๆมากกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เฉลิมพล พวงศิริ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ พบว่า เมื่อจำแนกตามระดับ

การศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. พิจารณาทบทวนของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโพรงงาม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน พบว่า มีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมหรือการมีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียน บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนน้อยกว่าบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง อาจเป็นเพราะผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำต้องทำงานหนักแข่งกับเวลาเพื่อการดำรงชีพ จึงไม่มีเวลาว่างพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีบทบาทหรือแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า เพราะมีความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญต่อโรงเรียน และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามาร่วมพัฒนาโรงเรียน ซึ่งผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า โดยเข้ามามีส่วนร่วมออกแรงออกเงินหรือวัสดุ และร่วมเป็นกรรมการต่างๆ มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ดังนั้นสถานะทางเศรษฐกิจในชุมชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการมีบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 การมีบทบาทในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบ แล้วให้ผู้นำชุมชนไปกระจายข่าวสู่ชุมชนให้ได้รับทราบทั่วกัน ควรเชิญวิทยากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถด้านกีฬา เข้ามามีบทบาทในการฝึกซ้อมกีฬาให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จัดทำสื่อขึ้นใช้เองจากวัสดุในท้องถิ่น และแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในรูปแบบของคณะกรรมการ

1.2 การมีบทบาทในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรให้ชุมชนเข้าร่วมในการประชุม เพื่อเสนอปัญหา วางแผนการใช้งบประมาณประจำปี พิจารณาโครงการต่างๆ

ของโรงเรียน ร่วมเป็นคณะกรรมการในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน แล้ว รายงานให้ชุมชนทราบ และควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดหาเงินทุนเพื่อสนับสนุน การศึกษา จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน

1.3 การมีบทบาทในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ควรให้ชุมชนมี บทบาทในการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนโดยเชิญผู้มีปัญหาท้องถิ่นมาให้การอบรม แก่คณะครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้การทำงานของครูเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาการย้ายและรับย้ายครูและสรรหาบุคคลเข้าทำงาน ในโรงเรียน

1.4 การมีบทบาทในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ควรจัดทำวารสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เชิญผู้แทน ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับทราบ หรือให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามภารกิจ ที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นมอบหมาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดนั้นดำเนินไปด้วยดีและตรงวัตถุประสงค์ ส่งเสริมความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ในชุมชน จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังความคิดเห็น และแจ้ง ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครองทราบอยู่เสมอ และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญๆ ที่ทาง โรงเรียนจัดขึ้น เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดหาทุนเพื่อพัฒนากิจการของโรงเรียน ในด้านอาคารสถานที่ น้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด ปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น และจัดบริเวณสวนหย่อมเพื่อความ สวยงามเพื่อให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษายบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ที่อยู่ในอำเภออื่นๆ ในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับระดับบทบาทของประชาชนใน ชุมชนแต่ละอำเภอ เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องและเป็นการพัฒนาระดับการจัด การศึกษาในโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ออกไปอีก เช่น กลุ่มเป้าหมายที่เป็น ผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจของกลุ่มผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน

2.3 ควรมีการกระตุ้นและชี้แจงให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบและเข้าใจบทบาท ของตนเองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ประสพผลสำเร็จตามนโยบายของรัฐบาล

2.4 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีบทบาทของประชาชนในชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อพัฒนาระดับบทบาทของประชาชนให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เฉลิมพล พวงศิริ. (2553). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พนาพร ภูจอมจิตร. (2551). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พัชรา สิริภักดิ์วงศ์. (2547). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โรงเรียนบ้านโพนงาม. (2554). รายงานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2553. มหาสารคาม : โรงเรียนบ้านโพนงาม.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). การบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.